

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ס"ע 6427-09-10

לפני: כב' השופטת יהודית הופמן – גלטנר, סגנית הנשיאה**נציגת ציבור (עובדים) - גב' סימה שמיט****נציג ציבור (מעבידים) - מר שמעון לוי****התובעים: 1. ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים ובמכללות
2. רן ארז, יו"ר הנהלת ארגון המורים****ע"י ב"כ: עו"ד צבי גלמן ודפנה אזולאי רגב**

-

שלום סואן**הנתבע:****ע"י ב"כ: עו"ד שלי בן סימון (ת.ז. 073842833)**

ספרות:

[א' שנהר, דיני לשון הרע \(תשנ"ז\)](#)

מיני-רציו:

* נדחתה תביעת התובעים כנגד הנתבע בעילה של לשון הרע. נפסק, כי גם אם השכיל התובע להוכיח כי הנתבע אמר לתובע את האמירות נשוא כתב התביעה, לא הוכח כי מדובר באמירות שיש להכיר בהם כאמירות העולות כדי לשון הרע.

* נזיקין – עוולות – לשון הרע

התובעים הגישו כנגד הנתבע תביעה על פי חוק איסור שלון הרע. השאלה עומדת לדיון בתביעה הנוכחית שבפנינו הינה האם דברי הנתבע שנאמרו לתובע 2, במהלך ויכוח קולני ביניהם היא בבחינת אמירות דיבתיות – על פי חוק לשון הרע.

בית הדין לעבודה מפי השופטת י. הופמן – גלטנר ונציגי הציבור ס. שמיט ו- ש. לוי פסק כלהלן:

יש לדחות את תביעת ארגון המורים נגד הנתבע ולו מהטעם כי לא הוכחה ולו לכאורה עילה של הארגון נגד הנתבע על פי החוק.

האמירות נשוא כתב התביעה גם אם נטען כי נאמרו באספת ההסברה של הארגון, אף אחת מהאמירות שנטענו כי נאמרו על ידי הנתבע אינה מתייחסת לארגון המורים אלא באופן אישי כלפי התובע. אומנם התובע באותה עת שימש כיו"ר הארגון אך גם בשל מעמד זה אין לקבוע כי האמירות הנטענות הינן בבחינת אמירות דיבתיות כלפי הארגון.

התביעה הנוכחית בגין לשון הרע הינה למעשה תביעתו האישית של התובע כלפי הנתבע ויש לדחות תביעת הארגון נגד הנתבע בשל העדר יריבות והעדר עילה.

אין בעובדה כי התובע היה עובד משרד החינוך והנתבע הינו עובד רשות מקומית כדי לקבוע כי אין לבית הדין הסמכות העניינית לדון בתביעה. לצורך בחינת סמכותו העניינית של בית הדין אין ספק כי היחסים שבין הנתבע כמנהל בית הספר והתובע כמורה בבית הספר הינם לצורך העניין בבחינת יחסי עובד-מעביד שכן הנתבע היה מנהלו והממונה על התובע כמורה בבית הספר אותו ניהל. די בכך כדי לקבוע, כי לבית הדין יש סמכות עניינית לדון בתביעה.

במסגרת תיקון 38 לחוק בית הדין לעבודה, אשר התקבל בשנת 2009 הוענקה לבית הדין הסמכות לדון בתובענה של עובד נגד מעביד בקשר ליחסי עבודה, שעילתה עוולת לשון הרע.

על מנת שתובע יהיה זכאי לקבלת סעד לפי חוק איסור פרסום לשון הרע, עליו להוכיח כי הצד הנתבע אכן פרסם לשון הרע לפי מהותו וטיבו המוגדרים בסעיפים 1 ו-2 לחוק איסור לשון הרע.

נטל הראיה מוטל על התובעים להוכיח כי הפרסום אכן מהווה "לשון הרע". נטל זה חל הן לגבי מהות הפרסום הנטען היינו שהוא משפיל ומבזה והן לגבי הטענה, כי הוא מכוון כלפי התובע. שאלת הפרסום מוכרעת על פי המבחן האובייקטיבי. השאלה אם פרסום מהווה "לשון הרע", מוכרעת על פי מבחן אובייקטיבי ונבחנת על פי הבנתו של האדם הסביר הנחשף לפרסום.

החלטה בשאלה אם בפרסום יש משום לשון הרע ומה משמעות הדברים שפורסמו בעיני האדם הסביר והרגיל, הינה מתפקידו של בית המשפט. המבחן הקובע הוא מהי, לדעת בית המשפט היושב בדין, המשמעות שקורא סביר היה מייחס למילים.

במקרה הנוכחי מדובר בתביעה המוגשת באשר לאמירות שנטען כי נאמרו במסגרת יחסי עובד מעביד, על ידי מנהל בית ספר למורה בבית ספרו, כאשר הנתבע הינו גם נציג המעביד והתובע משמש גם נציג ארגון המורים. התובע עמד בנטל להוכיח כי הנתבע אמר לו את האמירות שפורטו בכתב התביעה במהלך חילופי הדברים שבין השניים. כאשר הדברים נאמרו בפני מורים בבית הספר. לא הוכח פרסום האמירות הנ"ל בפני תלמידים. אין לראות באמירות משום אמירות אשר מבזות או משפילות את הנתבע או אמירות שפגעו בשמו הטוב.

גם אם מדובר בביטויים בלתי ראויים ואולי לא היה מוצדק לומר לתובע "מורה קטן" או להעביר בקורת על רמת האינטליגנציה שלו בפני המורים, לא הוכח כי יש באמירות הנתבע שנאמרו "בעידנא דריתחא" משום אמירות העלולות להשפיל או לבזות התובע או לפגוע בשמו הטוב הן כמורה או כיו"ר ארגון המורים.

מדובר באמירות שנאמרו על ידי הנתבע במהלך ויכוח לוהט וחילופי דברים קשים בין השניים כאשר המורים מודעים לסיבת הויכוח. מדובר בביטויים שנאמרו ב"עידנא דריתחא" מתוך כעס ולאחר שהנתבע העיד כי התובע הוציא אותו מכליו בעקבות כך שהחליט לכנס אספת הסברה בשעה שהנתבע כמנהל בית ספר התנגד לה וידע על כך והורה מפורשות שלא להישמע להוראות הנתבע כי כל המורים ישובו לכיתות הלימודים.

כל שהוכח כי מדובר למעשה באמירות שאמר הנתבע לתובע מתוך תסכול מסויים וכעס על כך כי התובע נהג התנהגות כוחנית ובלתי ראויה כאשר הורה מפורשות בפני כל אותם מורים שלא לנהוג על פי הוראות הנתבע, מנהל בית הספר, לשוב ללמד בכיתות לאחר סיום התפילה.

התובע חלק בפומבי בפני המורים על סמכותו של מנהל בית הספר לנהלו והתייחס כלפיו וכלפי מעמדו כמנהל בפני המורים בזלזול. מדובר בהתנהלות חמורה הן במעמדו כמורה ולמותר לציין כאיש ציבור, יו"ר הארגון בפעילותו ככזה.

גם אם השכיל התובע להוכיח כי הנתבע אמר לתובע את האמירות נשוא כתב התביעה, לא הוכח כי מדובר באמירות שיש להכיר בהם כאמירות העולות כדי לשון הרע.

פסק דין

1. השאלה העומדת לדיון בתביעה הנוכחית שבפנינו הינה תביעה על פי [חוק איסור לשון הרע](#) תשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק").
2. השאלה עומדת לדיון בתביעה הנוכחית שבפנינו הינה האם דברי הנתבע שנאמרו לתובע 2 (להלן: "התובע"), במהלך ויכוח קולני ביניהם היא בבחינת אמירות דיבתיות – על פי חוק לשון הרע. מדובר באמירות שנטען כי נאמרו על ידי הנתבע במעמדו כמנהל בית הספר לתובע, שהיה באותה עת מורה לחינוך גופני בבית הספר, לרבות יו"ר ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים ובמכללות.
3. כמו כן, חלוקים הצדדים באשר למעמדו של התובע 1 ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים ובמכללות, בתביעה הנוכחית לרבות בשאלה האם קיימת עילת תביעה לארגון נגד הנתבע ואם כן, והאם לבית הדין הסמכות העניינית לדון בתביעה זו.

רקע עובדתי וטענות הצדדים

4. התובע 1 הינו ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים ובמכללות (להלן: "הארגון" ו/או "ארגון המורים").
5. התובע משמש כיו"ר הנהלת הארגון. בנוסף הועסק כמורה לחינוך גופני בבית הספר הממלכתי-דתי "מקיף ב'" באשדוד (להלן: "בית הספר") והיה חבר ועד המורים בבית הספר.
6. הנתבע היה מנהל בית הספר בתקופה הרלוונטית.
7. התובע עובד משרד החינוך והנתבע עובד עיריית אשדוד.

8. בחודש מאי 2010, הכריז הארגון סכסוך עבודה ארצי הקשור במשא ומתן שניהל הארגון לחתימת הסכם שכר חדש בנוגע למורי החינוך העל יסודי. במסגרת הפעלת הסכסוך הארצי הכריז ארגון המורים על נקיטת עיצומים בחינוך העל יסודי.
9. ביום 13.6.10 הגיע לידיעת הנתבע מכלי התקשורת הארצית והמקומית כי בבית הספר מתעתדים להתקיים עיצומים וכי במסגרת העיצומים יחלו הלימודים בבית הספר שעה מאוחרת יותר מהרגיל (סעיף 11 לתצהיר הנתבע). בבתי הספר האחרים בעיר אשדוד לא היו אמורים להתקיים עיצומים אלא בבית הספר בלבד.
10. לטענת הנתבע, באותו היום פנו אליו מורים מבית הספר על מנת לברר מדוע יתקיימו עיצומים דווקא בבית ספרם ולא בבתי הספר האחרים בעיר אשדוד.
11. הנתבע הצהיר כי פנה טלפונית למזכירת מחוז הדרום של הארגון, הגב' פנינה הרוש. מאוחר יותר הודיעה גב' הרוש לנתבע כי תתקיים למחרת היום אסיפת הסברה בחדר מורים של בית הספר בשעה 08:30 כאשר התובע יסביר הסיבות לעיצומים.
12. התובעים טוענים בתביעתם ובתצהירו של התובע, כי מועד אסיפת ההסברה תואם מראש אף כי יו"ר ועד המורים, מר אלי אדרי ביקש לדחות את מועד או שעת האסיפה. עוד נטען מפי התובעים, כי סוכם כי מורים תורנים בבית הספר ישגוהו על התלמידים בזמן האסיפה שתוכננה להימשך זמן קצר ולא יותר מרבע שעה (סעיף 10 לכתב התביעה).
13. הנתבע טוען כי מועד האסיפה לא סוכם עמו וכי הוראות חוזר מנכ"ל קובעות במפורש כי נושאים או אספות של עובדי הוראה לא יקוימו בשעות העבודה. לטענתו של הנתבע ביקש לדחות את שעת אסיפת ההסברה לשעה אחרת בה תלמידי בית הספר אינם נמצאים בכיתות אולם לטענתו סורב.
14. ביום 14.6.10 בשעה 08:25 - 08:30 התייצב התובע בתחומי בית הספר לצורך קיום אסיפת ההסברה.
15. לטענת התובע, עת שהגיע לבית הספר החל הנתבע להשתולל וצעק לעברו "תסתלק" "למה באת" במעמד המורים והתלמידים ששהו במקום. לטענתו הנתבע הודיע למורים חברי הארגון שהוא אוסר עליהם להשתתף באסיפה והורה להם להיכנס לכיתות שאם לא יעשו כן – יבולע להם.
16. לטענת התובע, הנתבע צעק עליו והשתמש בעלבונות ובאיומים כלפיו במסגרתם כינה אותו הנתבע, בין היתר "מורה קטן", "ביה"ס הוא שלי, המורים הם שלי, אני המנהל ואתה בסה"כ מורה קטן, אתה לא מגיע לרמת האינטליגנציה שלי", והודיע כי "מי שישמע להוראותיו של התובע – יבולע לו".

17. כמו כן, טען התובע כי הנתבע הוסיף אמירה בוטה במיוחד "מה אתה חושב שעשו אותי באצבע".
18. בתגובה עמד התובע על זכותו כיו"ר ארגון העובדים המצוי בסכסוך עבודה לקיים את אסיפת ההסברה בשעה 08:30 וטען כי על פי הדין נאסר על הנתבע להתערב בהתארגנות העובדים (סעיף 11 לתצהיר הנתבע).
19. בסופו של יום התקיימה אסיפת ההסברה.
20. התובע טוען, כי לאירוע ולאמירות המשפילות והמבזות אשר הטיח בו הנתבע היו עדים רבים – עשרות מורים ותלמידים ששהו באותה עת בבית הספר.
21. ב"כ התובע פנה ביום 5.7.10 אל הנתבע במכתב בו פורטו אימרותיו כלפי התובע והתבקש לפרסם מכתב התנצלות שיופנה למורי בית הספר ויחזור בו מדבריו (נספח א' לתצהיר).
22. מאחר ולאחר משלוח המכתב יצאה מערכת החינוך לחופשת הקיץ, השהה התובע את הדרישה לפרסום ההתנצלות של הנתבע עד למועד פתיחת שנת הלימודים (מכתב מיום 12.8.10 - נספח ב' לכתב ההגנה).
23. ביום 15.9.11 שלח הנתבע לתובע מכתב תגובה (נספח לתצהירו של הנתבע).
24. התובע לא ראה בכך מכתב התנצלות. בתגובה שלח התובע מכתב מיום 21.9.10, חלק על תוכנו של מכתב הנתבע לרבות הטענה כי פגע בנתבע ודחה את התנצלות הנתבע. המכתב צורף לתצהירו של התובע והעתקו נשלח לתפוצה רחבה ובין היתר לראש העירייה, למנהלת המחוז במשרד החינוך וכדומה.
25. לאור האמור לעיל הגישו התובעים ביום 5.9.10 את התביעה הנוכחית בעילה של לשון הרע, בגין התבטאויות הנתבע שלטענת התובעים מהוות כלפיהם לשון הרע על פי החוק.
26. האמירות שנטען כי נאמרו על ידי הנתבע לתובע ושביגין הוגשה התביעה הן אלה:
- א. "בית הספר הוא שלי, המורים הם שלי, אני המנהל ואתה בסך הכל מורה קטן".
- ב. "אתה לא מגיע לרמת האינטלגנציה שלי".
- ג. "מי שישמע להוראות התובע - יבולע לוי".
- ד. "מה אתה חושב שעשו אותי באצבע?". (להלן: "האמירות") (סעיף 21 לסיכומי התובעים).

27. התובעים טוענים כי האמירות מייחסות לתובע ולארגון המורים דברים בלתי נכונים, משפילים, פוגעניים שנאמרו בזדון ושיש בהם כדי לפגוע באופן חמור במעמדו המקצועי של התובע אצל מורי בית הספר והתלמידים שהיו נוכחים בעת האירוע, כמו גם במעמדו של ארגון המורים בין מורי בית הספר החברים בו, במוניטין של הארגון ושל התובע כיו"ר הארגון ובשם הטוב.
28. עוד טוענים התובעים כי מדובר באמירות המהוות פרסום אסור ועוולה של הוצאת לשון הרע על פי [חוק איסור לשון הרע](#) והמבחנים על פי החוק, פרסום שגרם נזק לתובעים.
29. התובעים טוענים בתביעתם כי הנתבע בקש לנקום בתובע בעקבות יחסים עכורים ומחלוקות שביניהם מזה כשנתיים ימים לרבות בשל תלונה שהגיש התובע נגד הנתבע לעיריית אשדוד סמוך לאירוע החמור הנוכחי, בדבר אי סדרים לכאורה בניהול בית הספר ולאחר שהנתבע בפגישה משותפת בין השניים ביום 24/6/10 ניסה הנתבע לשכנע התובע לחזור בו מהתלונה, אך ללא הועיל.
- התובעים תובעים לפצותם בפיצוי בסך של 300,000 ₪ על פי [חוק איסור לשון הרע](#) ולהורות לנתבע לפרסם התנצלות.
30. לנתבע מספר טענות מקדמיות באשר להיעדר יריבות בינו לבין ארגון המורים. כן טען כי לבית הדין אין סמכות עניינית ומקומית לדון בתביעה.
31. לגופו של עניין, הכחיש הנתבע את האמירות שיוחסו לו בכתב התביעה. נטען כי עילות התביעה הן פרסומים שאינם עולים לכדי הוצאת לשון הרע כמשמעותו בחוק. לחילופין נטען כי מדובר לכל היותר בפרסום של מה בכך, כהגדרתו על פי סעיף 4 [לפקודת הנזיקין](#) (נוסח חדש) שאדם בר דעת הוא מזג רגיל לא היה בא בתביעה לגביו).
32. הנתבע מגדיר את הדברים שאמר לתובע כדיבור "לא נאות", במסגרת של ויכוח בין השניים.
- נטען מפי הנתבע כי ההתנהגות האלימה היתה של התובע ואמירות משפילות ומבזות נאמרו על ידו.
33. הנתבע פירט בתצהירו את גרסתו באשר להשתלשלות העניינים שארעה בבוקר יום ה-14.6.10. תחילה ציין כי מועד כינוס האסיפה ביום 14.6.10 בשעה 08:30 היה שלא על דעתו. לטענתו, יום קודם פנה ליו"ר וועד המורים בבית הספר מר אלי אדרי בבקשה שיפנה לתובע על מנת לדחות את האסיפה, אך לדברי מר אדרי התובע סירב וציין כי "**אינו שואל את מנהל בית הספר מתי ובאיזה שעה לקיים את האסיפה**" (סעיף 18 לתצהיר).
34. ביום 14.6.10 בשעה 08:30 לאחר סיום התפילה בבית הספר, הנתבע המתין בכניסה לבית הספר לתלמידים, כפי שנהג לעשות מידי יום וזירז את המורים להיכנס לכיתות. לגרסתו,

- התובע אף הוא הגיע לכניסה, החל להתנגד לדברים והורה למורים שלא להיכנס לכיתות הלימוד אלא לבוא לישיבת ההסברה בחדר המורים. לטענת הנתבע, הוא הבהיר לתובע כי היעדרות המורים מהכיתות תביא להפקרת בטיחות התלמידים ואין להשאיר תלמידים לבדם בכיתה. תשובת התובע לטענה זו הייתה "אז תשמור עליהם אתה" (סעיף 21 לתצהיר).
35. לגרסת הנתבע, בלהט הרוחות אמר לתובע כי תפקידו בבית הספר הוא עדיין רק מורה וככזה אמור הוא להישמע להוראותיו כמנהל בית הספר ככל מורה אחר. אולם, התובע עמד על שלו וסירב לחדול ממניעת מורים מלהיכנס לכיתות הלימוד ולהתחיל את יום הלימודים.
36. לאחר חילופי דברים קולניים בין התובע לנתבע, שארכו מספר דקות, נכנסו רוב המורים לכיתות הלימוד ורק קומץ מורים קטן נכנס לחדר המורים על מנת לקיים את אסיפת ההסברה.
37. הנתבע מודה כי פנה לחדר המורים ונכח באסיפה בה השמיע התובע, בין היתר, דברי ביקורת על הנתבע.
38. הנתבע מודה בתצהירו כי אינו זוכר שאמר האמירות שייחס לו התובע, אך הודה כי היו חילופי דברים בינו לבין התובע שנאמרו "בעידנא דריתחא" ושהיו במענה לדברים שאמר התובע וכתגובה למעשיו הבלתי נסבלים על פי כל מידה, כפי שציין בתצהירו (סעיף 26.5).
39. הנתבע אינו חולק על העובדה כי היה נסער מאוד באותו יום בשל המצב הבלתי נסבל שנוצר בבית הספר.
40. הנתבע טוען כי אין כל קשר בין התביעה הנוכחית לתלונה שהגיש התובע בעניינו לעיריית אשדוד. הנתבע מכחיש את גרסת התובע באשר לתוכנה של הפגישה בין השניים מיום 24/6/10 וטוען כי לא בקש לבטל התלונה אלא בקש לצמצם את הקף משרתו של התובע כמורה בבית הספר בשל ריבוי מספרן של הבנות בחטיבת הביניים בשנת הלימודים הבאה.
41. הנתבע ציין כי בערב ראש השנה פנה לתובע במכתב בו הביע צער אם אי פעם פגע בו והודיע לו כי הוא אף מוחל לתובע על מעשיו שפגעו בנתבע וסבר כי יש להפסיק את ההתנהלות שאינה מתאימה לעבודה משותפת במוסד חינוכי ושהתנהלה ביניהם כשנתיים ימים קודם לכן. הנתבע ביקש במכתב לפתוח דף חדש של עשייה משותפת כל אחד מכוח תפקידו (נספח 1 לתצהירו).
42. במסגרת הדיון המוקדם טענו הצדדים בין היתר לטענות המקדמיות.

43. כב' השופטת יעל אנגלברג-שהם בהחלטה מיום 9.3.11 קבעה כי באשר להיעדר היריבות, אין בפניה די נתונים שבהסתמך עליהם ניתן לקבוע דבר בעניין, לפיכך קבעה כי נכון יהא לברר את הדברים במסגרת ההליך ודחתה את הבקשה בעניין זה.

באשר לסמכות העניינית לרבות **הסמכות המקומית** קבעה בהחלטה נפרדת ומנומקת כי לבית הדין יש סמכות לדון בתובענה.

44. התובע הגיש תצהיר עדות ראשית מטעמו וכן תצהירה של **הגב' פנינה הרוש**, מזכירת סניף מחוז דרום של ארגון המורים. תצהירו של **ציון עמר** ששימש כסגנו של הנתבע בבית הספר, תצהירה של **גב' תמר אלבז** מורה לחינוך מיוחד ויו"ר וועד המורים בבית הספר.

הנתבע הגיש תצהיר עדות ראשית מטעמו.

45. המצהירים נחקרו בבית הדין.

46. מותב בית הדין עשה כל שביכולתו על מנת להביא את הצדדים לידי הסדר טרם הדיון בסכסוך ולאחריו ולו מהטעם כי מדובר ביחסי עבודה מתמשכים, אולם ללא הועיל (עמ' 36 לפרוטוקול מיום 10.6.12).

47. הצדדים הגישו סיכום טענותיהם לרבות תגובת התובעים לסיכומי הנתבע.

דיון והכרעה

סוגיית היריבות – ארגון המורים

48. הנתבע טוען, כי האמירות שפורטו לעיל, מבלי להודות בתוכן, אינן מתייחסות לארגון המורים. מדובר בחילופי דברים שהוחלפו בין הנתבע לתובע, וברור מהם כי ככל שנאמרו, יוחסו לתובע באופן אישי ובגין התנהגותו ככזה ולא לארגון המורים.

נטען, כי לא הוכחה כל עילה של הארגון נגד הנתבע בקשר עם האמירות נשוא התביעה.

לא הוגש תצהיר מטעמו של הארגון ולא פורט מהי הפגיעה שנפגע הארגון.

נטען, כי הארגון כתאגיד אינו יכול לתבוע בעילת לשון הרע אלא אם הוכיח נזק של ממון (סעיף 10 [לפקודת הניזקין](#)).

49. בתגובה טוענים התובעים כי האמירות נשוא התביעה נעשו כולן במסגרת אסיפת הסברה שבה התובע שימש בתפקידו כיו"ר ארגון המורים ובאמירות הנ"ל יש משם הוצאת דיבה כלפי יו"ר הארגון במסגרת מילוי תפקידו ככה ויש בה משום פגיעה תדמיתית ישירה בארגון עצמו.
- יש לדחות את הטענה כי תאגיד אינו יכול לתבוע פיצויי ללא הוכחת נזק ממון.
50. לאחר עיון בטענות הצדדים ובפרוטוקול הדיון, אנו בדעה כי יש לדחות את תביעת ארגון המורים נגד הנתבע ולו מהטעם כי לא הוכחה ולו לכאורה עילה של הארגון נגד הנתבע על פי החוק.
51. לאחר שמיעת הראיות בהליך אנו בדעה כי האמירות נשוא כתב התביעה גם אם נטען כי נאמרו באספת ההסברה של הארגון, אף אחת מהאמירות שנטענו כי נאמרו על ידי הנתבע אינה מתייחסת לארגון המורים אלא באופן אישי כלפי התובע. אומנם התובע באותה עת שימש כיו"ר הארגון אך גם בשל מעמד זה אין לקבוע כי האמירות הנטענות הינן בבחינת אמירות דיבתיות כלפי הארגון.
52. זאת ועוד. לא הובא בפנינו כל פרוטוקול מטעם הארגון או החלטה כלשהי המייפה את כוחו של רן ארז, אף אם הינו יו"ר הארגון המורים, להגיש התביעה הנוכחית בשמו. הוכח בפנינו וכך גם נטען מפי התובע כי התביעה בשמו של הארגון מיוזמתו. (עמ' 21-22 לפרוטוקול)
- טענתו של רן ארז, כי יש לו סמכות לייצג את הארגון גם בתביעה משפטית מבלי לקבל אישור לכך, לא הוכחה. לטעמנו, דרושה החלטה של הארגון לייצוג בתביעה הנוכחית (עמ' 21-22 לפרוטוקול מיום 26.6.12).
53. יתרה מזו, התובע הצהיר במסגרת הדיון המקדמי כי הוא זה שממן את שכר הטרחה של עורכי הדין בהליך ובאופן אישי (עמ' 3 לפרוטוקול מיום 3.1.11).
54. גם בהתכתבות שבין ב"כ התובעים לנתבע, טרם הגשת התביעה צויין כי היא נשלחת מטעם התובע. (מכתב מיום 5/7/10 ומיום 12/8/10).
55. טענת התובעים בסכום טענותיהם כאילו החלטה בנדון בדבר דחיית הבקשה ניתנה במסגרת הדיון המקדמי אינה מדויקת. הבקשה למחוק את הארגון נדחתה אמנם באותו שלב אך צוין בהחלטת כב' השופטת יעל אנגלברג שוהם, כי במסגרת הדיון המקדמי והבקשה לא הובאו בפניה די נתונים שניתן לקבוע ולו לכאורה דבר בעניין זה ויש לבררם במסגרת ההליך. (סעיף 6 להחלטה מיום 9/3/11).
56. לפיכך מסקנתנו כי התביעה הנוכחית בגין לשון הרע הינה למעשה תביעתו האישית של התובע כלפי הנתבע ויש לדחות תביעת הארגון נגד הנתבע בשל העדר יריבות והעדר עילה.

הסמכות העניינית והמקומית

57. הנתבע בסיכום טענותיו טוען כי לבית הדין ולכל בית משפט אחר אין סמכות לדון בתביעה המוגשת על ידי הארגון כלפי אחד מחבריו שכן סמכות זו שמורה על פי תקנון הארגון עצמו לבית הדין חברים של הארגון.
58. החלטתנו בדבר דחיית מעמדו של הארגון בתביעה הנוכחית מייתרת את הדיון בסוגיה זו.
59. ובאשר לטענה כי לבית דין זה אין סמכות עניינית לדון בתביעה – מן הדין לדחות הטענה. אין מקום להתערב בהחלטת כב' השופטת י.אנגלברג-שהם במסגרת הדיון המקדמי שדחתה הטענה.
60. אין בעובדה כי התובע היה עובד משרד החינוך והנתבע הינו עובד רשות מקומית כדי לקבוע כי אין לבית הדין הסמכות העניינית לדון בתביעה. לצורך בחינת סמכותו העניינית של בית הדין אין ספק כי היחסים שבין הנתבע כמנהל בית הספר והתובע כמורה בבית הספר הינם לצורך העניין בבחינת יחסי עובד-מעביד שכן הנתבע היה מנהלו והממונה על התובע כמורה בבית הספר אותו ניהל. די בכך כדי לקבוע, כי לבית הדין יש סמכות עניינית לדון בתביעה.

פרסום לשון הרע

61. עוולת לשון הרע הינה עוולה אזרחית ועבירה פלילית המעוגנת בחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: "חוק לשון הרע").
- במסגרת תיקון 38 לחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969, אשר התקבל בשנת 2009 הוענקה לבית הדין הסמכות לדון בתובענה של עובד נגד מעביד בקשר ליחסי עבודה, שעילתה עוולת לשון הרע.
- סעיפים 1, 2 ו-3 לחוק איסור לשון הרע קובעים את הבסיס להתגבשותה של עוולת לשון הרע:

- 1" לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –
- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;
- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;

(4) ...

2. (א) פרסום, לעניין לשון הרע - בין בעל פה ובין בכתב או בדפוס,

לרבות ציור, דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר.

(ב) רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט מדרכי פרסום אחרות :

(1) אם הייתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם אחר זולת הנפגע;

(2) אם הייתה בכתב והכתב עשוי היה, לפי הנסיבות להגיע לאדם זולת הנפגע.

3. אין נפקא מינה אם לשון הרע הובעה במישרין ובשלמות, או אם היא והתייחסותה לאדם הטוען שנפגע בה משתמעות מן הפרסום או מנסיבות חיצוניות, או מקצתן מזה ומקצתן מזה.

62. על מנת שתובע יהיה זכאי לקבלת סעד לפי חוק איסור פרסום לשון הרע, עליו להוכיח כי הצד הנתבע אכן פרסם לשון הרע לפי מהותו וטיבו המוגדרים בסעיפים 1 ו-2 לחוק איסור לשון הרע.

63. פרק ג' לחוק איסור לשון הרע מגדיר את הפרסומים המותרים ואת ההגנות העומדות למפרסם לשון הרע, ובין היתר נקבע בסעיף 15 לחוק כי :

15" במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

(1) .....

(2) .....

(3) הפרסום נעשה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעונין בו ענין אישי כשר;

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

(5) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע –

(א) כבעל דין, כבא כוחו של בעל-דין או כעד בישיבה פומבית של דיון כאמור בסעיף 13(5), ובלבד שהפרסום לא נאסר

לפי סעיף 21, או

- (ב) כאדם שענינו משמש נושא לחקירה, כבא כוחו של אדם כזה או כעד בישיבה פומבית של ועדת חקירה כאמור בסעיף 13(6), או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;
- ..... (6)
- (7) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגותו או אפיו של הנפגע בעניין שבו הנאשם או הנתבע ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, והפרסום היה מוצדק על ידי היותו ממונה כאמור;
- (8) הפרסום היה בהגשת תלונה על הנפגע בעניין שבו האדם שאליו הוגשה התלונה ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, או תלונה שהוגשה לרשות המוסמכת לקבל תלונות על הנפגע או לחקור בעניין המשמש נושא התלונה; ואולם אין בהוראה זו כדי להקנות הגנה על פרסום אחר של התלונה, של דבר הגשתה או של תכנה.
- ..... (9)
- (10) הפרסום לא נעשה אלא כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן"

64. נטל הראייה מוטל על התובעים להוכיח כי הפרסום אכן מהווה "לשון הרע". נטל זה חל הן לגבי מהות הפרסום הנטען היינו שהוא משפיל ומבזה והן לגבי הטענה, כי הוא מכוון כלפי התובע. שאלת הפרסום מוכרעת על פי המבחן האובייקטיבי.

ראה: א' [שנהר דיני לשון הרע](#) (תשנ"ז) הוצאת נבו, 141.

65. השאלה אם פרסום מהווה "לשון הרע", מוכרעת על פי מבחן אובייקטיבי ונבחנת על פי הבנתו של האדם הסביר הנחשף לפרסום ([ע"א 723/74, הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ ו-3 אח' – חברת החשמל לישראל בע"מ, פ"ד לא \(2\) 281](#)) (להלן: "פרשת עיתון "הארץ").

66. ובאשר לאמירות המהוות לשון הרע נפסק כי:

"אמירות מהוות לשון הרע, מקום שקיימת אפשרות אובייקטיבית כי פרסומן עלול להביא להשפלתו של אדם, ו/או לעשותו מטרה לשנאה, בוז, או לעג מצד הבריות. משמעות הפרסום נלמדת מתוכו; הוא מתפרש על פיה המובן הטבעי והרגיל של מילותיו, ועל פי הקשר הדברים בו הוא נאמר. מבחן הדברים הנו אובייקטיבי, ועקרו במובן שאדם סביר מייחס לפרסום בהקשר לשאלה האם היה באותו מובן כדי לפגוע בכבודו ובשמו של האדם. אמרת המצב לבחינת לשון הרע אינה תלויה בכוונת המפרסם או באופן בו הובן הפרסום על

- ידי הנפגע.... לגיבוש עוולה בגין לשון הרע, אין צורך להוכיח כי אדם בפועל הושפל או בזה בעקבות ההתבטאויות הפוגעניות, די בכך שהפרסום עלול היה להביא לתוצאה כזו..." (רע"א 10520/03, איתמר כפיר – אמנון זנקנר (פורסם בנבו); א' [שנהר, דיני לשון הרע](#) (תשנ"ז) עמ' 121)
67. החלטה בשאלה אם בפרסום יש משום לשון הרע ומה משמעות הדברים שפורסמו בעיני האדם הסביר והרגיל, הינה מתפקידו של בית המשפט.
68. בפסיקה נקבע כי לעיתים לשון הרע שבפרסום אינה נובעת מהמשמעות הפשוטה של מילותיו, אלא דווקא מן הנרמז או המשתמע מבין השורות של הפרסום לפי הבנת האדם הסביר.
- ובמבחן זה נקבע בפרשת עיתון "הארץ", כי אל המובן הטבעי והרגיל של המילים אין להגיע תוך בידודן וניתוקן מהקשרן, אלא נהפוך הוא. יש לראותן על רקע הכללי בו הובאו ובהקשר הדברים בו פורסמו (שם בעמ' 293).
69. המבחן הקובע הוא מהי, לדעת בית המשפט היושב בדין, המשמעות שקורא סביר היה מייחס למילים (פרשת עיתון "הארץ", שם בעמ' 301-200).
- ראה גם: א' [שנהר, דיני לשון הרע](#) (תשנ"ז) 144-145.
70. עיקרון חשוב בתביעות אזרחיות בגין לשון הרע הוא שאין כל צורך להוכיח יסוד נפשי כלשהו ושעל התובע להוכיח רק את היסוד העובדתי, היינו: שהנתבע פרסם לשון הרע הפוגע בתובע או שהוא נושא באחריות לפרסום שכזה. זאת ועוד: לצורך הוכחת העוולה אין רלוונטיות למניעי המפרסם או לכוונותיו.
71. המשפט הישראלי מכיר הן בחופש הביטוי והן בזכות לשם טוב כערכי יסוד הראויים להגנה. האיזון בין אותם הערכים נעשה בראש ובראשונה בחוק האיסור עצמו. מאליו מובן כי האיזון בין הערכים המתנגשים צריך להיעשות על רקע נתוני הבעיה הקונקרטית העומדת בפני בית המשפט תוך התחשבות במשקלו הראוי של כל ערך כפי שהדבר בא לידי ביטוי בבעיה הקונקרטית.
72. ולבסוף נציין, כי במקרה הנוכחי מדובר בתביעה המוגשת באשר לאמירות שנטען כי נאמרו במסגרת יחסי עובד מעביד, על ידי מנהל בית ספר למורה בבית ספרו, כאשר הנתבע הינו גם נציג המעביד והתובע משמש גם נציג ארגון המורים.

מן הכלל אל הפרט

73. השאלה הראשונה בה נדון הינה האם אכן נאמרו האמירות שמייחס התובע לנתבע, ואם כן, האם השכיל התובע להוכיח כי מדובר באמירות אשר עולות כדי לשון הרע. אם אכן תתקבל גרסת התובע כי אז בית הדין ידון בשאלת הפיצוי.
74. גרסת הנתבע בתמצית כי האמירות כפי שנוסחו על ידי התובע ועדיו, לא נאמרו על ידו ובכל מקרה אין מדובר באמירות העולות כדי לשון הרע. כל מה שיש בהם, טוען הנתבע, לכל היותר דיבור "לא נאות" במסגרת חילופי דברים ובלהט הרוחות באותו בוקר, כאשר הנתבע נכנס ללחץ על ידי התובע, שהביאו למצב בו 500 ילדים, תלמידי בית הספר עליו היה אחראי הנתבע, הושבתו על ידו ללא שום הודעה מוקדמת וללא אפשרות להיערכות ראויה שתבטיח את ביטחונם, והכל מבלי שהיה הכרח לכך, שכן גם לגרסת התובע עצמו, לא היה מדובר באספה דחופה.
75. ובאשר לעצם האמירות שיוחסו לנתבע בתגובה לדברי התובע, העיד הנתבע כי "לא זוכר שאמרתי מורה קטן. אמרתי פה בבית הספר אתה מורה ואני המנהל ואתה צריך להישמע להוראותיי כמנהל בית הספר".
- בהמשך עדותו הכחיש כי אמר לתובע שאינו מגיע לרמת האינטליגנציה שלו אלא העיד כי "חבל שאתה משתמש בכוח ולא באינטליגנציה" ובתגובה העיד הנתבע כי התובע אמר לו "מי אתה שאני אשאל אותך".
76. גם את האמירה שכל מי שישמע להוראות התובע יבולע לו הכחיש הנתבע (עמ' 30 לפרוטוקול).
- יחד עם זאת, הודה כי רק בחדר המורים אמר לתובע "מה אתה חושב שעשו אותי באצבע" וטוען כי אין מדובר בביטוי שנועד להשפיל או לבזות אלא הכוונה ש"אני לא תמים" (עמ' 30 לפרוטוקול).
77. הנתבע העיד כי הסיטואציה כולה הייתה לא נעימה והאמירות היו פועל יוצא של האווירה שנוצרה במקום. הנתבע הדגיש כי יצא מכליו וטען כי בידו קלטת של 45 דקות, שלא הוצגה בפניו ושלגרסתו אמר התובע כי "המנהל הזה לא ראוי להיות פה. ציון ראוי להיות פה". הנתבע טען כי לא הגיב אך נפגע באופן אישי שכן לטענתו התובע נהג להשמיץ אותו בכל שני וחמישי בפני המורים, אולם במקרה הנוכחי העיד: "הוא הצליח להוציא אותי מכלי. בעניין שהוא בדמיי, אני לא יכול ללכת הביתה בלי שאני יודע ששלומם של התלמידים מוגן וזאת לפני הפדגוגיה וזו אחריותי" (עמ' 31 לפרוטוקול).
78. טוען הנתבע להגנתו כי מדובר בחילופי דברים שנאמרו על ידו "בעידנא דריתחא" ובתגובה לדברים שאמר לו התובע באותו בוקר.

79. נקדים ונאמר כי אנו סבורים שהתובע עמד בנטל להוכיח כי הנתבע אמר לו את האמירות שפורטו בכתב התביעה במהלך חילופי הדברים שבין השניים. כאשר הדברים נאמרו בפני מורים בבית הספר. לא הוכח בפנינו פרסום האמירות הנ"ל בפני תלמידים.
80. מסקנתנו זו נובעת ממכלול הראיות שהוצגו בפנינו.
81. התובע תמך גרסתו באשר לאמירות הנטענות בעדים מטעמו, שהיו עדים לחילופי הדברים, שאמנם ניסו להאדיר את העוצמתיות של האירוע, אך בסופו של דבר אנו נותנים אמון בגרסתם כי אכן נאמרו הדברים שיוחסו לתובע ובמיוחד שתי האמירות: "אתה בסה"כ מורה קטן" ו"אתה לא מגיע לאינטליגנציה שלי" (עדותה של פנינה הרוש, תצהירו של **ציון עמר** ותצהירה של **תמר אלבז**).
82. גרסתם בסוגיה זו לא נסתרה בחקירתם.
83. אכן העדים הנ"ל הוסיפו אמרות אשר התובע לא כלל בתביעתו, כאמירות נשוא כתב התביעה, אך אין בכך כדי לשנות ממסקנתנו.
84. אין בידינו לקבל גרסת הנתבע כי מדובר בעדים מגמתיים וכי יש לפסול עדותם בנקודה זו ולו מהטעם כי התובע בעצמו הצהיר תחילה כי אינו זוכר את האמירות והדברים שיוחסו לו (ס' 26.5 לתצהירו). לאחר מכן הודה כי חלק מהדברים אכן אמר, אם כי הגביל את האמירה "מה אתה חושב שעשו אותי באצבע" כאמרה שנאמרה בחדר המורים במהלך האסיפה ולא מחוץ לכותלי החדר (עמ' 30 לפרוטוקול); ובאשר לאמירה "אתה מורה קטן" העיד בפנינו כי לא זוכר שאמר "מורה קטן", אלא לגרסתו אמר, "אתה מורה ואני מנהל ואתה צריך להישמע להוראותי כמנהל בית הספר". (עמ' 30 לפרוטוקול); ובאשר לאמירה "אתה לא מגיע לרמת האינטליגנציה שלי", הסביר כי אמר ש"חבל שאתה משתמש בכוח ולא באינטליגנציה" (עמ' 30 לפרוטוקול).
85. הנתבע העיד בהגינותו כי התובע הוציא אותו מכליו באותו יום ובלהט הרוחות המצב יצא מכלל שליטה וכי אמר את הדברים ב"עידנא דריתחא", כי אז לאור הראיות שבפנינו והעובדה שהנתבע לא הביא ולו עד אחד שהיה מוכן להעיד כי האמירות כפי שהוצגו על ידי התובע, לא נאמרו, לא נותר לנו אלא להאמין לגרסתו של התובע בנקודה זו.
86. התקבל הרושם כי הנתבע ביקש בעדותו להסביר את הרקע לאמירות שלדעתו אמר לתובע במהלך חילופי הדברים שביניהם ולהצדיקן.
87. כפי שפורט לעיל, בנסיבות המקרה הקונקרטיות מסקנתנו היא אכן התובע השכיל להוכיח כי הנתבע אמר לו את האמירות שצוטטו לעיל ושביגין הוגשה התביעה.

88. נקדים ונאמר כי במכלול הראיות שהוצגו בפנינו ובשים לב להוראות החוק ולפסיקה שצוטטה לעיל באשר למבחנים אשר בית הדין מודרך בבואו לפסוק בסוגיה, אנו בדעה כי אין לראות באמירות משום אמירות אשר מבזות או משפילות את הנתבע או אמירות שפגעו בשמו הטוב.
89. גם אם מדובר בביטויים בלתי ראויים ואולי לא היה מוצדק לומר לתובע "מורה קטן" או להעביר בקורת על רמת האינטליגנציה שלו בפני המורים, לא הוכח כי יש באמירות הנתבע שנאמרו "בעידנא דריתחא" משום אמירות העלולות להשפיל או לבזות התובע או לפגוע בשמו הטוב הן כמורה או כיו"ר ארגון המורים.
90. מדובר באמירות שנאמרו על ידי הנתבע במהלך ויכוח לוחט וחילופי דברים קשים בין השניים כאשר המורים מודעים לסיבת הויכוח. מדובר בביטויים שנאמרו ב"עידנא דריתחא" מתוך כעס ולאחר שהנתבע העיד כי התובע הוציא אותו מכליו בעקבות כך שהחליט לכנס אספת הסברה בשעה שהנתבע כמנהל בית ספר התנגד לה וידע על כך והורה מפורשות שלא להישמע להוראות הנתבע כי כל המורים ישובו לכיתות הלימודים.
91. כל שהוכח כי מדובר למעשה באמירות שאמר הנתבע לתובע מתוך תסכול מסויים וכעס על כך כי התובע נהג התנהגות כוחנית ובלתי ראויה כאשר הורה מפורשות בפני כל אותם מורים שלא לנהוג על פי הוראות הנתבע, מנהל בית הספר, לשוב ללמד בכיתות לאחר סיום התפילה. התובע חלק בפומבי בפני המורים על סמכותו של מנהל בית הספר לנהלו והתייחס כלפיו וכלפי מעמדו כמנהל בפני המורים בזלזול. מדובר בהתנהלות חמורה הן במעמדו כמורה ולמותר לציין כאיש ציבור, יו"ר הארגון בפעילותו ככזה.
92. אין להתעלם מהשתלשלות העניינים והרקע לאותם חילופי דברים כאשר באים לבחון השאלה האם מדובר בביטויים אשר ניתן להגדירם כלשון הרע על פי הוראות החוק והמבחנים שבפסיקה. לכן מצאנו לנכון לפרט השתלשלות העניינים.
93. גרסת הנתבע באשר להשתלשלות העניינים שהובילה לעימות בין הצדדים מקובלת עלינו. ראשית, הוכח בפנינו כי מועד בו קוימה אסיפת ההסברה לא נערך על דעתנו ובהסכמתו.
94. ההתדרדרות בעימות שבין התובע לנתבע החלה כאשר הנתבע כמנהל בית הספר עמד ואמר למורים עם סיום התפילה, להיכנס לכיתות ואילו מר ארז עמד מולו ואמר למורים לא להיכנס לכיתות אלא להיכנס לאסיפת ההסברה, בתגובה לפנייתו של הנתבע למר ארז ולמורים כי לא ניתן להפקיר את התלמידים בשעה זו בבקשה לקיים את האסיפה במועד אחר, השיב לו הנתבע בצורה מאוד בוטה עם היד "תשמור עליהם אתה" (עמ' 30 לפרוטוקול).

95. גרסה זו עלתה כבר בתצהירו של הנתבע.
96. הוכח כי ההחלטה לקיים את האסיפה יום למחרת ההודעה עליה בבית הספר בשעות הבוקר נקבעה באופן חד צדדי וללא תיאום. הוכח כי מדובר בשעה בה מסתיימת התפילה בבית הספר ו-500 התלמידים הולכים לכיתות ומתחילים ביום הלימודים.
97. הנתבע אשר בעדותו, כי אכן ידע שהתקיימה אסיפה ב-08:30 בבוקר ולא היה מופתע, אך לגרסתו לא הסכים **למועד ולשעת** האסיפה בשל בטיחות התלמידים והכחיש את טענת התובע, כי התנגד לעצם קיום האסיפה.
98. הנתבע העיד, כי פנה למר אלי אדרי וביקש ממנו לדחות את שעת האסיפה לשעה מאוחרת יותר בה תלמידי בית הספר אינם נמצאים בכיתות, אולם תשובתו של אדרי כי התובע סירב. מר אדרי אומנם לא העיד בפנינו והנתבע כי פנה אליו לברר את נסיבות השתלשלות העניינים, אך לא ביקש ממנו להגיש תצהיר בשל היותו מורה בבית ספרו.
- העדה הגב' פנינה הרוש אישרה בעדותה כי האסיפה נערכה בשעות הבוקר שלא על דעת הנתבע. העדה נשאלה האם הנתבע הסכים לקיום שעת האסיפה והשיבה: **"הוא לא הסכים. הוא סירב"** (עמ' 15 לפרוטוקול).
- מר עמר סגנו של הנתבע אישר בעדותו כי הנתבע לא התנגד לקיום האסיפה אלא לשעת האסיפה. עד זה גם אישר כי הנתבע היה מוכן לקיים את האסיפה בסוף היום (עמ' 13 לפרוטוקול).
- מר עמר הודה בעדותו כי לא ידע אם המועד תואם וכי יום קודם לכן שבישיבת ההנהלה של בית הספר התקבלה הודעה של ארגון המורים שמחר בבוקר יגיע רן ארז מארגון המורים לדבר על נושא העיצומים (עמ' 12 לפרוטוקול).
- תמר אלבו שהגישה תצהיר מטעמו של התובע וטענה כי לאחר שהנתבע הודיע לה שהמורים בבית הספר אינם מודעים לסיבה לעיצומים, הודיעה לנתבע כי תתקיים למחרת בבית הספר אסיפת הסברה קצרה אליה יגיעו התובע ופנינה הרוש וכן תלתה הודעות על האסיפה למורים בלוח ההודעות והנתבע לא הגיב כלל להודעה. הגב' אלבו העידה כי הסכמתו של הנתבע למועד האסיפה הייתה בשתיקה. הגב' אלבו העידה כי המועד תואם מראש עם מנהל בית הספר ובלשונה: **"אני ומנהל בית הספר תאמנו, הוא לא הסכים ולא הגיב לשעה 08:30. הוא לא ענה. הוא הניף יד, הבנתי שהוא הסכים הוא לא אמר כן ולא לא אמרתי לו שאני תולה מודעות בחדר המורים"**

ובהמשך נשאלה:

"ש. והוא נתן לך הסכמה לעשות זאת?"

ת. השקט שלו זה ההסכמה.

- ש. הנתבע טוען שהוא אמר לך במפורש לשעת האסיפה מה את אומרת על זה?
 ת. לא אמר לי דבר בנושא הזה והבנתי שכן" (עמ' 20 לפרוטוקול).

99. מנגד העיד התובע כי כאשר מדובר בסכסוך עבודה שהוכרז כדין "יכולנו גם להשבית את בית הספר ולכן לא היה שום אסון לכן זה חוקי מה שעשיתי. אני לא הייתי צריך לקבל את אישור מנהל בית הספר. צריך להודיע מראש. לא צריך לקבל אישור או הסכמת העירייה או של המנהל.

כשנשאל מדוע לא קיים את האסיפה בימים שממילא מלמד בבית הספר השיב כי "בימים האלה היו לי תוכניות אחרות בתפקידי כיו"ר ארגון המורים"

כשנשאל התובע האם זה נכון שיו"ר וועד ההורים מר אדרי ביקש ממנו לדחות את שעת האסיפה השיב: "כן הוא התקשר בשעות הערב ביום ראשון וביקש שאני אדחה את זה לשעת אחר הצהריים כי הוא לא יודע איך יסתדר עם המורים והתלמידים שבתקופה שהמורים יהיו בהסברה והתלמידים בחוץ אני אמרתי שאני לא יכול לדחות בגלל התחייבויות אחרות בבתי ספר אחרים והצעתני לו שבזמן האסיפה יוציא משגיחים כמו שקורה בהפסקות".

כשנשאל האם זה נכון שאמר לתובע אם אין מורים תורנים שהוא (הנתבע) ישמור על התלמידים השיב: "לאדרי לא אמרתי את זה אמרתי לו בפירוש שאני לא דוחה את האסיפה שהגעתי לבית הספר מנהל בית הספר בשעה 8:30 או 8:25 הוא בין שאר הצעקות והקללות הוא צעק לעברי מי ישמור על הילדים אין מורים שישמרו אז אמרתי אם אין מורים תורנים אתה יכול לשמור עליהם". (עמ' 24 לפרוטוקול).

הנתבע נשאל מה הייתה המניעה להסביר את הנושא בכל יום אחר לאחר שהנושא כבר הוסבר בעבר בהפסקה הגדולה של יום שישי והשיב: "יש לי עוד תוכניות אני גר באשדוד ורציתי להתחיל מאשדוד ואם הייתי צריך להתחיל בשעה 10:00 הייתי שורף את כל יום. צריך להספיק הרבה".

100. בנסיבות שתוארו לעיל בו הוכח כי התובע העמיד את הנתבע בפני עובדה מוגמרת כי האסיפה תתקיים בשעה 08:30 גם כאשר היה מודע לכך כי הנתבע כמנהל בית הספר התנגד לקיום האסיפה בשעה זו. הוכח כי הנתבע לא התנגד לעצם קיום האסיפה אלא רק לשעת האסיפה.

101. גם אם מדובר בסכסוך עבודה, היה על נציגי הארגון לתאם המועד על דעת הנהלת בית הספר.

לא יעלה על הדעת, כי התובע בצעד כוחני, שם עצמו אחראי על ניהול לוח הזמנים של בית הספר, הפריע לניהול התקין של בית הספר בטענה כי אינו צריך לקבל את אישור המנהל

- מלכתחילה לקיום האסיפה ודי בהודעה מראש. זאת ועוד. לא הוכחה כי עמדת הנתבע יש בה משום פגיעה בהתארגנות העובדים.
102. אין ספק, כי זכותו של ארגון המורים והתובע כנציגו לקיים אסיפת הסברה עם העובדים, אך תוך תיאום מלכתחילה עם הנהלת בית הספר ובמיוחד כאשר מדובר במוסד חינוכי שבו לומדים תלמידים רבים. התגובות של התובע כפי שהובאו בפנינו ודרישתו הדווקנית לקיים את אסיפת ההסברה דווקא בשעה 08:30 מפאת נוחיותו האישית לרבות העובדה כי ידע שהנתבע מתנגד למועד הנ"ל לפחות בבוקרו של היום, כאשר מדובר באסיפה בלתי דחופה וחוסר הרצון למצוא פתרון לקיום האסיפה בשעה מאוחרת יותר או אולי אפילו ביום אחר. כל אלה הביאו להתדרדרות המצב ולחילופי הדברים הקשים בין השניים.
103. הנתבע בסיכום טענות מפנה לפסיקה בדבר גידופים וקללות חמורים יותר אשר לטענתו לא הוכרו בפסיקה כלשון הרע. אנו בדעה כי המקרה שלפנינו אינו עוסק בגידופים וקללות וטוב שכך. יתרה מזו ולמען שלמות התמונה יצויין כי קיימים מקרים בהם בנסיבות קונקרטיות של מקרה זה או אחר גידופים וקללות הוכרו כלשון הרע.
104. לא נעלמה מעינינו טענת התובע כי הנתבע תכנן את צעדיו וביקש לנקום בתובע על כך שהגיש קודם לכן תלונה על אי סדרים בניהול בית הספר, או כי הנתבע המתין לתובע במכוון כדי למצוא שעת כושר שבה יוכל להוציא קצפו עליו כיו"ר הארגון ולהשפילו בעיני המורים והתלמידים בבית הספר. טענה זו לא הוכחה. הנתבע הכחיש מפורשות את הטענה.
105. גם לא הוכחה הטענה בסכום טענות התובע כי חלק מדרכו הרגילה של הנתבע הינה להעליב, לפגוע ולבזות כשיטה של ממש.
106. במקרה הנוכחי נבחנו האמירות שנטענו בכתב התביעה גם על פי נסיבות המקרה שהובילו לאותן אמירות. נתנו משקל גם לעובדה כי מדובר באמירות בין מנהל ומורה ובין נציג המעביד לנציג ארגון העובדים, אך לאור כל הנימוקים שפורטו לעיל לרבות העובדה כי התנהלותו של התובע שניתן להגדירה כפרובוקציה היא זו שהובילה להידרדרות המצב ולויכוח הקולני והחריף בין השניים.
107. לאור האמור לעיל מסקנתנו היא כי גם אם השכיל התובע להוכיח כי הנתבע אמר לתובע את האמירות נשוא כתב התביעה, לא הוכח כי מדובר באמירות שיש להכיר בהם כאמירות העולות כדי לשון הרע.
108. מעבר לדרוש נציין כי גם אם היתה מתקבלת גרסת התובע כי מדובר באמירות שיש להכיר בהן כפרסום המהווה לשון הרע, אין ספק כי מסקנתנו שהתנהלותו של התובע הן כמורה ולמותר לציין כיו"ר ארגון המורים היא זו שגרמה להתדרדרות העניינים ולאמירות נשוא כתב התביעה, היה בה כדי להשפיע בצורה מכרעת על שעור הסעד שהיה נקבע על ידי בית הדין.

109. לפיכך התביעה על כל ראשיה נדחית.
110. התובע ישלם לנתבע הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך כולל של 5,000 ₪.
111. כל צד רשאי להגיש ערעור על פסק הדין תוך 30 יום לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים.
112. המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים בדואר רשום עם אישור מסירה.

ניתן היום, י"א אדר תשע"ג, (21 פברואר 2013), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

מר שמעון לוי
נציג ציבור (מעבידים)

יהודית הופמן, שופטת
סגנית נשיאה

גב' סימה שמיט
נציגת ציבור (עובדים)

יהודית הופמן גלטנר 54678313- /

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, תקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)